

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.II.10.268/2016/4.

A tanács tagjai: Dr. Stark Marianna a tanács elnöke
Szolnokiné Dr. Csernay Krisztina előadó bíró
Sipőczné Dr. Tánczos Rita bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. Horváth Péter Ügyvédi Iroda

ügyintéző: dr. Horváth Péter ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: dr. Kamondi Mónika ügyvéd

A per tárgya: elmaradt munkabér megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Pécsi Törvényszék 1.Mf.20.860/2015/5.

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.157/2014/23.

Rendelkező rész

A Kúria a Pécsi Törvényszék 1.Mf.20.860/2015/5. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.157/2014/23. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg a felperesnek 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a magyar államnak felhívásra 56.385 (ötvenhatezer-háromszáznyolcvanöt) forint másodfokú és 70.500 (hetvenezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felperes 2008. március 31-én létesített munkaviszonyt az alperes jogelődjével. A felperes munkaszerződésének 5. pontja szerint a munkavállaló a munkáját heti 40 órás munkarendben végzi. A felperes részére a munkaszerződés megkötésével egyidejűleg átadott tájékoztató a) pontja az irányadó munkarend cím alatt rögzítette, hogy a hét minden napja munkanap, a pihenőnapok a munkabeosztástól függően kerülnek kiadásra, havi egy alkalommal a szombat-vasárnapra

eső pihenőnapot a munkáltató biztosítja.

- [2] A felperes munkakörének elnevezése a munkaviszonya fennállása alatt többször változott, munkaviszonyának megszűnését megelőző időszakban expo hasznosítási rendezvényszervező előadó feladatokat látott el. Munkaköri leírása alapján feladatát képezte az előre meghatározott eseménynaptár alapján tervezett rendezvények megszervezése, koordinálása, lebonyolítása, felügyelete és azok összehangolása. Munkavégzése során helyetessel rendelkezett, ezt a feladatot Mózes Endre látta el.
- [3] Az alperesnél kialakult gyakorlat alapján az alperes bérszámfejtésének alapjául szolgáló jelenléti ív csak a munkarend szerinti munkaidőt tartalmazta, a tényleges munkaidő adatokat a portaszolgálati napló rögzítette. Az alperesi rendezvények többsége előre tervezhető volt, ezeket a felperes az eseménynaptárában rögzítette. A felperes és Mózes Endre túlóráik úgynevezett „lecsúsztatását” a rendezvényekhez igazították akként, hogy e-mail formájában tájékoztatták az alperest, hogy milyen rendezvény alapján milyen munkaórákat fognak lecsúsztatni. A rendezvénynaptárt a felperes havi szinten állította össze és megküldte a munkáltató részére. A felperes munkaviszonyát az alperes a 2013. július 21-én kelt felmondással szüntette meg.
- [4] A felperes a munkaviszonyának fennállása alatt több alkalommal napi 12 órát meghaladóan végzett munkát, esetenként heti munkaideje meghaladta a 48 órát. A napi pihenőidőt az alperes több esetben nem biztosította a felperes részére.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [5] A felperes a módosított keresetében a 2010. június 1. és 2011. december 31-e közötti időszakban végzett rendkívüli munka ellenértékeként 1.152.601 forint és ezen összeg kamatai, továbbá - a pihenéshez való jogának megsértése miatt - 300.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Álláspontja szerint a rendkívüli munka ellenértékének meghatározása során a munkaszerződés adataiból kellett kiindulni, vagyis abból, hogy a munkaszerződés 40 órás munkaidőt határozott meg, ugyanakkor a munkaidő keret alkalmazását nem írta elő. Ebből következően a heti 40 órát meghaladó munkavégzése rendkívüli munkának minősül.
- [6] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elismerte, hogy a felperes részére munkaidő keretet nem határozott meg, ugyanakkor a felperes munkavégzésére a tájékoztató a) pontja volt az irányadó, ezért a rendkívüli munka kidolgozása körében kizárólag a havi elszámolás szolgálhatott alapul.

Az első- és másodfokú bíróság ítélete

- [7] A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 3.M.157/2014/23. számú ítéletével kötelezte az alperest 1.152.601 forint és ezen összeg 2011. március 15. napjától járó kamatai megfizetésére. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Ítéletének indokolásában a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII.

törvény (a továbbiakban: Mt.) 117/B. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a munkaidő mértéke napi 8, heti 40 óra, amely a (3) bekezdés szerint legfeljebb napi 12, illetőleg heti 60 órára emelhető fel abban az esetben, ha a munkavállaló készenléti jellegű munkakört lát el. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes munkaszerződése a heti 40 órás munkaidőt rögzítette. A munkaidőkeret meghatározását az Mt. 118. § (1) bekezdése teszi lehetővé, amelynek esetén a munkaidő mértéke a napi munkaidő és a munkaidő keret tartamára eső munkanapok szorzata lesz. A perbeli esetben azonban a munkáltató nem intézkedett a munkaidő keret meghatározásáról, ezért a felperes munkaideje egy heti keretben meghatározottnak tekinthető, vagyis heti 40 órás munkaidőkeretben dolgozott. A közigazgatási és munkaügyi bíróság érvelése szerint miután az alperesi munkáltató elmulasztotta a felperes munkaköre tekintetében - az egyebekben célszerű - munkaidőkeret kikötését, ezért a rendkívüli munka ellenértékeként a kirendelt szakértő véleménye alapján az Mt. 147. § (1) és (2) bekezdése szerint számított 1.152.601 forint megfizetésére köteles. A felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét az elsőfokú bíróság elutasította.

[8] Az alperes fellebbezése alapján eljáró Pécsi Törvényszék az 1.Mf.20.860/2015/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében megváltoztatta és az alperes marasztalását 447.790 forintra, az államnak fizetendő le nem rótt eljárási illetéket 26.900 forintra leszállította és az alperest együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte. Ítéletének indokolásában a tényállást kiegészítve megállapította, hogy a felperes 2013. július 30-án szólította fel az alperest a rendkívüli munkavégzés ellenértékének megfizetésére.

[9] A törvényszék csak részben értett egyet a túlmunkadíj megfizetésére irányuló kereset kapcsán levont elsőfokú ítéleti következtetéssel, mert a felperesre irányadó munkarendet és az ez alapján végzett munkára figyelemmel a túlmunka után járó díj összegét eltérően értelmezte, illetve határozta meg. A törvényszék megállapította, hogy a munkaszerződés 5. pontjának és a tájékoztató a) pontjának közös értelmezéséből az a következtetés vonható le, hogy a munkaszerződésben a felek a hatályos Mt. 117/B. § (1) bekezdése szerinti teljes munkaidős foglalkoztatást deklarálták, amely a törvény alapján heti 40 óra volt. A tájékoztatóban a munkáltató ezt úgy részletezte, hogy a felperesre irányadó munkarend nem az általános hétfőtől-péntekig tartó munkavégzés, hanem - a munkabeosztástól függően - a szombat és vasárnap is munkanap lehet, a pihenőnapokat pedig a beosztás alapján kapja meg a felperes akként, hogy azok havi egy alkalommal szombat-vasárnapi napra essenek. Ezt a munkarendet indokolta, hogy a felperes az alperesnél eseménynaptárt készített, ez alapján rendezvényeket tervezett, megszervezte, koordinálta és lebonyolította azokat. A másodfokú bíróság érvelése szerint ezért amikor a keresettel érintett időszakban a munkaszerződés 5. pontjában írt heti munkaidejét meghaladóan végzett munkát, az ezért járó többletdíj összegének

meghatározása során figyelemmel kellett lenni a tájékoztató a) pontjában előírt munkarendre. Ez alapján a helyes számítást a perben kirendelt igazságügyi könyvszakértői vélemény kiegészítésének 2. táblázata tartalmazza. Eszerint a felperesnek a 2010. június hónaptól 2011. december 31-éig terjedő időre mindösszesen 50%-os túlóra pótlékot eredményező 173 óra, valamint pihenőnap 42 óra túlmunka alapján 447.790 forint túlmunkadíj jár az Mt. 147. § (1)-(3) bekezdése szerint figyelemmel az Mt. 126. § (1) bekezdés a) pontjára.

- [10] A törvényszék azt is rögzítette, hogy a felperes a keresetlevelét 2013. november 4-én nyújtotta be, ezért figyelemmel az Mt. 11. § (1) és (4) bekezdésére követelése a 2010. június 1-től július 30. napjáig terjedő időre elévült, amelyet az Mt. 11. § (2) bekezdése szerint a bíróságnak hivatalból kellett volna észlelnie. Az alperes azonban az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében a felperes követelését 447.790 forintig elismerte, ezért a másodfokú bíróság a követelés részbeni elévülésére a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján, figyelemmel a 215. §-ára már nem tudott tekintettel lenni.

A felülvizsgálati kérelem

- [11] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a munkaszerződés és a tájékoztató említett pontjai sem egymással, sem az Mt. munkaidőre és munkarendre vonatkozó szabályaival nincsenek összhangban. A tájékoztató a) pontjának megfogalmazása, az Mt. 124. § (1) bekezdésébe ütközik, mivel annak előírása szerint a munkavállaló részére hetente két pihenőnapot kell biztosítani, amelyből az egyik napnak vasárnapra kell esnie, ezért a hét minden napja eleve nem lehet munkanap.
- [12] Nem vitatta, hogy munkaidő keret alkalmazása esetén vasárnapra bizonyos jogszabályi feltételek mellett rendes munkaidőben történő munkavégzés is elrendelhető, de ebben az esetben a munkaidő beosztás szabályait is be kell tartani, amelyet az Mt. 119. § (1) és (2) bekezdése előír. Ilyen tartalmú munkaidő beosztást azonban a perbeli időszakban nem kapott. Álláspontja szerint mindezen jogszabályi előírásokból az a következtetés vonható le, hogy a munkáltató által előzetesen kiadott eltérő munkaidő beosztás hiányában általános munkarendben dolgozott, azaz munkanapjai hétfőtől-péntekig tartottak az általános napi 8 órás munkaidő alapulvételével, a szombat és vasárnap pedig heti pihenőnapnak minősült. A szakvéleményben is felhívott tájékoztató a) pontja ezért nem lehet irányadó és alkalmazható. A munkaszerződés 5. pontjának helyes értelmezéséből az következik, hogy a heti 40 órát meghaladó munkavégzés rendkívüli munkavégzésnek minősült, amelynek mértékét, illetve az erre járó díjazás összegét a kiegészítő igazságügyi könyvszakértői vélemény helyesen rögzítette. Mivel az alperes nem határozott meg havi vagy több heti munkaidő keretet, így a rendkívüli munkavégzést sem havi szinten kellett vizsgálni.

Az Mt. 126. § (1) bekezdés b) pontja szerint rendkívüli munkavégzésnek a munkaidő kereten felüli munkavégzés minősül, ezért a heti 40 órán felüli munkavégzést kell annak tekinteni, vagyis kizárólag az 1. számú táblázat szerinti számítás fogadható el.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[13] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

[14] A rendelkezésre álló adatok szerint a felek közötti munkaszerződés 5. pontja heti 40 órás munkaidőt rögzített, amelynek beosztását a munkáltató a kiadott tájékoztatóban úgy határozott meg, hogy a felperes esetében a hét minden napja munkanapnak minősül. Az eljáró bíróságoknak - a nem vitatott munkaidő nyilvántartás adatai és a kiegészített szakértői vélemény számításai alapján - abban kellett állást foglalni, hogy a felperes által a heti 40 órát meghaladóan és a szombat-vasárnapi napon történt munkavégzés egésze vagy csupán egy része tekinthető-e túlmunka és pihenőnap pótlék fizetési kötelezettséget eredményező munkavégzésnek.

[15] A közigazgatási és munkaügyi bíróság helyesen indult ki abból, hogy az Mt. 117/B. § (1) bekezdése alapján a teljes munkaidő mértéke napi 8, heti 40 óra. Az Mt. 118.§ (1) bekezdésének rendelkezése szerint a munkarendet, a munkaidőkeretet, a napi munkaidő beosztásának szabályait - kollektív szerződés rendelkezése hiányában - a munkáltató állapítja meg. Annak kimondása, hogy a hét minden napja munkanapnak minősül, a munkaidő tényleges, az Mt. 119.§ (2) bekezdésbe szerinti beosztása hiányában jogszabálysértő.

[16] Az alperes a felperes munkaidő-beosztására az Mt. 118/A. § szerinti munkaidőkeretet nem határozott meg, amelynek alkalmazása esetén lett volna lehetősége a munkaidő egyenlőtlen beosztására (Mt. 120.§) . Munkaidőkeret alkalmazásának hiányában a munkáltató a heti pihenőidő Mt. 124.§- a szerinti általános szabálya alkalmazását sem mellőzhette, vagyis a heti két pihenőnap egyikének minden héten vasárnapra kellett esnie.

[17] Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy önmagában a 40 órás heti munkaidő rögzítése - a munkaidőkeretre vonatkozó előírások figyelmen kívül hagyása és a munkaidő előzetes beosztásának hiányában - nem eredményezhette a tájékoztatóban foglalt módon történő foglalkoztatást, ezért a felperes által teljesített rendkívüli munkavégzés mértékét az általános munkarend szerinti törvényes munkaidő mértékéhez képest kellett megállapítani.

[18] Az irányadó tényállás alapján a felperes azonban munkaidőkeret meghatározása és a munkaidő-beosztás szabályainak alkalmazása nélkül rendszeresen heti 40 órát meghaladóan szombat és vasárnapi napon is dolgozott, ezért a teljesített rendkívüli munkavégzés mértékére a kiegészítő szakértői vélemény 29. oldalán szereplő számításokat kellett figyelembe venni. Ennek alapján megállapítható, hogy 2010. június 1-től 2010. december 31-ig 71 óra, 2011. január 1-től 2011. december 31-ig 233 óra rendkívüli

munkavégzési pótlék fizetését [Mt. 147.§ (2) bekezdés] eredményező túlmunkát végzett. Az Mt. 147.§ (3) bekezdésében szabályozott pihenőnapra pótlékra jogosítóan a felperes 2010-ben 139 óra, 2011-ben 240 óra rendkívüli munkavégzést teljesített, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan kötelezte az alperest 1.152.601 forint és kamatai megfizetésére.

[19] A fentiekre tekintettel a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Záró rész

[20] A felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperest a Kúria a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére kötelezte a felperes részére, míg a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles a másodfokú és felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére az állam javára.

[21] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2016. november 23.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. előadó bíró, Sipőczné dr. Tánczos Rita s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző